

MLADI

Mladi so eno od področij nacionalnih politik. Harmonizacija zakonodaje držav članic je izključena. EU ima tako predvsem podporno vlogo. Sklop „Mladi“ v programu Erasmus+ spodbuja izmenjavo mladih znotraj EU in s tretjimi državami. V zadnjih letih je Evropska unija okrepila politike, namenjene mladim, kar je razvidno iz pobude o evropski solidarnostni enoti in projekta Discover EU.

PРАВNA PODLAGA

Podlaga za delovanje EU na področju mladih sta člena 165 in 166 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Za ukrepe, ki spadajo na področje uporabe členov 165 in 166, se uporablja redni zakonodajni postopek. Kar zadeva mladinsko politiko, je harmonizacija zakonodaje držav članic izrecno izključena. Svet lahko sprejme priporočila na podlagi predlogov Komisije.

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, ki ima enako pravno veljavnost kot Pogodbi (člen 6 Pogodbe o Evropski uniji (PEU)), vsebuje člen o pravicah otrok (člen 24) ter člen o prepovedi dela otrok in varstvu mladih pri delu (člen 32).

CILJI

Člen 165 PDEU je podlaga za delovanje Unije pri spodbujanju razvoja izmenjave mladih ter izmenjave pedagoških in drugih strokovnih delavcev, torej mladinskih delavcev, z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe pa tudi sodelovanja mladih v demokratičnem življenju v Evropi. Člen 166 omogoča, da EU izvaja politiko poklicnega usposabljanja, ki podpira in dopolnjuje dejavnost držav članic. V skladu z njim mora Unija olajševati dostop do poklicnega usposabljanja ter spodbujati mobilnost izobraževalcev in udeležencev usposabljanja, zlasti mladih.

Poleg teh členov položaj otrok in mladih izboljšujejo tudi politike EU na drugih področjih, in sicer pri izobraževanju, usposabljanju in zdravstvu ali v povezavi s pravicami in zaščito otrok in mladih.

DOSEŽKI

A. Strateški okvir

1. Strategija Evropa 2020

[Strategija Evropa 2020](#), ki se je začela izvajati leta 2010, se osredotoča na mlade in obravnava različne cilje, kot so zmanjšanje zgodnjega opuščanja šolanja, povečanje deleža diplomantov, starih med 30 in 34 let, ter oblikovanje celovitega svežnja političnih

pobud za izobraževanje in zaposlovanje. Zajema tudi program za zaposlitveno mobilnost [Tvoja prva zaposlitev EURES](#), ki naj bi olajšal posredovanje delovnih mest po vsej Evropi.

2. Strategija EU za mlade 2019–2027: angažiranje, povezovanje in opolnomočenje mladih

Svet je 26. novembra 2018 sprejel [resolucijo](#) o novi strategiji EU za mlade 2019–2027. V njej predlaga, naj se posebna pozornost nameni naslednjim področjem:

- spodbujanju udeležbe mladih v državljanskem in demokratičnem življenju;
- povezovanju mladih po vsej EU in zunaj nje, da se podprejo prostovoljstvo, učna mobilnost, solidarnost in medkulturno razumevanje;
- podpiranju opolnomočenja mladih s kakovostjo, inovacijami in priznavanjem mladinskega dela.

B. Ustrezni programi EU za porabo sredstev

1. Erasmus+ 2014–2020

[Erasmus+](#) vsebuje posebno poglavje o mladih, za katerega je namenjenih približno 2,1 milijarde EUR. Posamezni cilji programa so: (1) izboljšati raven ključnih kompetenc, znanj in veščin mladih ter spodbujati udeležbo v demokratičnem življenju v Evropi in na trgu dela, aktivno državljanstvo, medkulturni dialog, socialno vključenost in solidarnost; (2) spodbujati večjo kakovost mladinskega dela; (3) dopolnjevati politične reforme na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter podpirati razvoj mladinske politike, ki temelji na znanju in dejstvih; ter (4) okrepiti mednarodno razsežnost mladinskih dejavnosti ter vlogo mladinskih delavcev in organizacij kot podpornih struktur za mlade.

2. Erasmus 2021–2027

V predlogu o novem programu Erasmus za obdobje 2021–2027 ([COM\(2018\)0367](#)) se priporoča, da se proračun podvoji, približno 10 % pa nameni za dejavnosti mladih. Eden izmed ciljev predloga je spodbujanje evropske identitete s potovanji v okviru pobude [DiscoverEU](#), prek katere lahko mladi odkrivajo evropsko kulturno dediščino in njeno raznolikost. Med njenimi upravičenci so poleg učencev oz. dijakov in visokošolskih študentov tudi praktikanti in mladinski delavci. Komisija je doslej v treh krogih prijav, v katerih je sodelovalo 275 000 mladih, podelila 50 000 vozovnic.

C. Druge pobude EU

1. Jamstvo za mlade

Svet je aprila 2013 sprejel priporočilo o vzpostavitvi [jamstva za mlade](#) (UL C 120, 26.4.2013, str. 1). To je prelomna zaveza, s katero naj bi mladim zagotovili, da bodo v štirih mesecih po tem, ko postanejo brezposelni ali zaključijo formalno izobraževanje, prejeli kakovostno ponudbo za zaposlitev, nadaljnje izobraževanje ali usposabljanje. Čeprav morajo države članice to politiko še uvesti in financirati, je sofinanciranje EU že na voljo za regije, kjer brezposelnost mladih presega 25 %, in

sicer s posebno proračunsko postavko, pobudo za zaposlovanje mladih in Evropskim socialnim skladom^[1].

2. Evropska solidarnostna enota

[Evropska solidarnostna enota](#) je pobuda, ki jo je Evropska komisija uvedla decembra 2016. Mladim med 18. in 30. letom omogoča prostovoljstvo ali sodelovanje pri projektih v lastni državi ali v tujini. Do zdaj se je registriralo 72 000 mladih, od katerih jih 7000 neposredno sodeluje v solidarnostnih dejavnostih. Komisija je avgusta 2018 deležnike pozvala, naj predlagajo nekaj zamisli za nove projekte v okviru te sheme. Za izbrane projekte, ki bodo dostopni vsem mladim po vsej Evropi in zunaj nje, je bilo iz proračuna EU namenjenih 44 milijonov EUR.

Komisija je 11. junija 2018 objavila svoj predlog za evropsko solidarnostno enoto po letu 2020, v katerem je 1,26 milijarde EUR namenila za to, da se okrog 350 000 mladim omogoči sodelovanje v solidarnostnih dejavnostih ([COM\(2018\)0440](#)).

3. Politike o zaščiti otroka

V skladu s Konvencijo Organizacije združenih narodov o otrokovih pravicah je otrok vsaka oseba, mlajša od 18 let. Lizbonska pogodba je za EU uvedla cilj spodbujanja otrokovih pravic, medtem ko Listina o temeljnih pravicah zagotavlja, da institucije EU in države članice varujejo otrokove pravice.

Komisija je 15. februarja 2011 sprejela sporočilo z naslovom Agenda EU za otrokove pravice ([COM\(2011\)0060](#)). Namen sporočila je znova potrditi močno zavezo vseh institucij EU in vseh držav članic v zvezi s spodbujanjem, varstvom in uresničevanjem otrokovih pravic v vseh ustreznih politikah EU ter doseči konkretne rezultate. Pravice otroka in preprečevanje nasilja nad otroki, mladostniki, ženskami in drugimi ogroženimi skupinami so zaščitene in se spodbujajo v okviru [Programa za pravice, enakost in državljanstvo \(2014–2020\)](#).

Evropski parlament in Svet sta leta 2016 sprejela direktivo o procesnih jamstvih za otroke, ki so osumljene ali obdolžene osebe v kazenskem postopku (UL L 132, 21.5.2016, str. 1.), z namenom zagotoviti, da bodo otroci, ki so osumljene ali obdolžene osebe v kazenskem postopku, lahko razumeli in spremljali tak postopek ter uveljavljali svojo pravico do poštenega sojenja, ter preprečiti, da bi otroci ponovno storili kaznivo dejanje, in spodbuditi njihovo socialno vključevanje.

4. Mladina in mediji

Spletne tehnologije otrokom in mladim prinašajo edinstvene priložnosti, saj jim ponujajo dostop do znanja ter omogočajo digitalno učenje in sodelovanje v javnih razpravah. Vendar so lahko otroci pri uporabi sodobne tehnologije še posebej ranljivi. Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah (UL L 95, 15.4.2010, str. 1) zato prepoveduje vključevanje kakršne koli vsebine, ki bi lahko škodila mladoletnikom, v linearne televizijske storitve. Vsebinsko, za katero je verjetno, da bo škodila mladoletnikom, je treba oddajati v času, ko je ti ne bodo gledali, ali pa blokirati s tehnološkimi sredstvi, da ne bodo imeli dostopa do nje. Za nelinearne avdiovizualne medijske storitve na zahtevo mora biti ta vsebina na voljo tako, da mladoletniki običajno ne bi prišli v stik z njo.

[1] Za več informacij glej kratki vodnik [2.3.2](#) o Evropskem socialnem skladu, oddelek B.2.

Komisija je 25. maja 2016 objavila nov zakonodajni predlog, s katerim je spremenila direktivo o avdiovizualnih medijskih storitvah. Med osrednjimi elementi dogovorjenega besedila so zaščita mladoletnikov pred vsebino, ki bi jih lahko ogrozila, boj proti sovražnemu govoru ter zaščita mladoletnikov pred škodljivo vsebino.

5. Evropski mladinski portal

[Evropski mladinski portal](#) je spletno mesto, ki mladim po vsej Evropi pomaga izbirati med številnimi možnostmi, ki jih ponuja EU na različnih področjih, kot so prostovoljstvo, delo, učenje, kultura in ustvarjalnost ipd.

6. Evropski teden mladih

Evropska komisija skupaj s Parlamentom vsaki dve leti organizira [evropski teden mladih](#). Njegov namen je proslaviti mladinske dejavnosti v vseh državah, ki sodelujejo v programu Erasmus, in predstaviti različne možnosti za mobilnost v EU, ki so na voljo mladim.

VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Parlament od nekdaj podpira tesno sodelovanje med državami članicami na področju mladih. Prevezel je dejavno vlogo pri oblikovanju mladinske politike, na primer z resolucijami o oceni strategije EU za mlade 2013–2015 (UL C 215, 19.6.2018, str. 212), o jamstvu za mlade (UL C 440, 30.12.2015, str. 67), o spodbujanju podjetništva mladih prek izobraževanja in usposabljanja (UL C 316, 22.9.2017, str. 76), o zaposlovanju mladih (UL C 224, 21.6.2016, str. 19) ter o politikah za pridobivanje spretnosti v boju proti brezposelnosti mladih (UL C 11, 12.1.2018, str. 44).

Parlament je 12. marca 2019 sprejel resolucijo o predlogu Komisije v zvezi z uredbo o programu evropske solidarnostne enote po letu 2020^[2]. Poslanci so glasovali v prid temu, da bi postal program lažje dostopen mladim z manj priložnostmi, na primer invalidom, ali osebam iz osamljenih ali obrobni skupnosti, pa tudi mladim z zdravstvenimi težavami ali težavami pri učenju. Na glasovanju so se izrekli tudi za jasno razlikovanje med prostovoljnimi dejavnostmi in zaposlitvijo, s čimer bi zagotovili, da sodelujoče organizacije ne bodo izkoriščale mladih kot neplačanih prostovoljcev, kadar so na voljo kakovostna delovna mesta. Prostovoljstvo bo lahko trajalo najdlje 12 mesecev, praksa pa od 2 do 6 mesecev. Parlament je določil tudi, da je treba pogodbo o zaposlitvi skleniti vsaj za tri mesece. Prav tako je razširil področje delovanja evropskih solidarnostnih enot v obdobju 2021–2027 ter med njihove dejavnosti dodal humanitarno pomoč v tretjih državah.

Parlament je v resoluciji z dne 14. septembra 2017 (UL C 337, 20.9.2018, str. 131) predlagal, naj se naslednji program Erasmus+ osredotoča na ukrepe, namenjene zagotavljanju boljših zaposlitvenih možnosti za mlade. Priporočil je, naj se uskladijo prednostne naloge programa Erasmus+, strategije EU za mlade in drugih programov, ki jih financira EU. Podobno je priporočil, naj se proračun za program Erasmus+ za obdobje 2021–2027 potroji na 41 milijard EUR, 10,3 % proračuna pa nameni ukrepom za mlade^[3].

[2] Sprejeta besedila, P8_T8(2019)0150.

[3] Sprejeta besedila, [P8_TA\(2019\)0324](#).

Poleg tega Parlament varuje interese otrok na podlagi peticij, naslovljenih nanj (UL 66, 21.2.2018, str. 2), sprejel pa je tudi resolucijo o zmanjševanju neenakosti s posebnim poudarkom na revščini otrok (UL C 366, 27.10.2017, str. 19). Parlament se je osredotočil tudi na pravice otrok zunaj meja EU, in sicer z resolucijami o položaju otrok po vsem svetu, kot sta resoluciji o izobraževanju otrok v izrednih razmerah in dolgotrajnih krizah (UL C 366, 27.10.2017, str. 151) ter o podhranjenosti otrok v državah v razvoju (UL C 289, 9.8.2016, str. 71). Leta 2015 je sprejel resolucijo o boju proti spolni zlorabi otrok na internetu (UL C 316, 30.8.2016, str. 109)^[4]. Na plenarnem zasedanju oktobra 2018 je sprejel zakonodajni predlog Komisije o reviziji direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah (UL C 11, 13.1.2020, str. 64). V skladu z novimi določbami bodo morale radiodifuzne hiše zmanjšati izpostavljenost otrok oglasom za nezdravo hrano in pijačo, vsebina, ki spodbuja nasilje, sovraštvo in terorizem, bo prepovedana, za nepotrebno nasilje in pornografijo pa bodo veljala zelo stroga pravila.

Da bi mlade spodbudila k oblikovanju lastnih evropskih projektov, sta Parlament in Fundacija za mednarodno nagrado Karla Velikega iz Aachna leta 2008 uvedla [evropsko mladinsko nagrado Karla Velikega](#), ki jo vsako leto podelijo za projekte, ki spodbujajo evropsko in mednarodno razumevanje.

Pierre Hériard
01/2020

[4] Za več informacij glej kratki vodnik [3.6.2](#) o avdiovizualni in medijski politiki.

